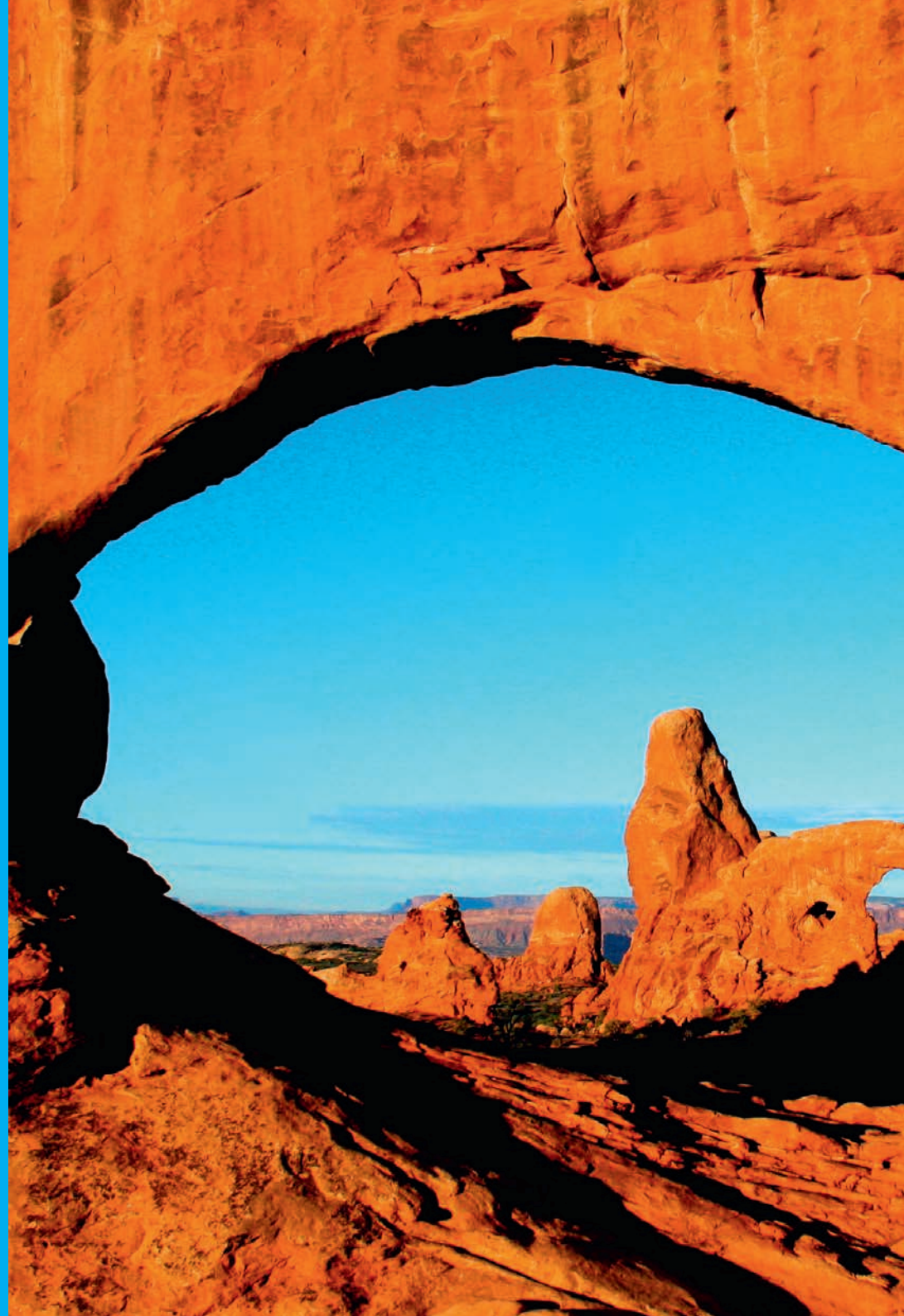

LANNOO'S AUTOBOEK
CALIFORNIË EN
ZUIDWEST-USA

Horst Schmidt-Brümmer

LANNOO'S AUTOBOEK
CALIFORNIË EN
ZUIDWEST-USA

ON THE

ROAD

LANNOO

CALIFORNIË EN HET ZUIDWESTEN VAN DE VS

— Inleiding —

Het Zuidwesten van Amerika is geen kleine regio, zeker niet als je er het grootste deel van Californië ook nog bij rekent. Het onderstaande uitgewerkte reistraject combineert de 'klassieke' hoogtepunten van het Zuidwesten, het basisprogramma dus van de meeste reizen tussen de Stille Oceaan en het Colorado Plateau. Dat is wat afstanden en reisduur aangaat geen kleinigheid. Door de opeenvolging van de dagetappes volgens het principe 'elke nacht in een ander bed' duurt het traject ruim drie weken.

Minimaal, want wie voelt zich lekker in zo'n strak reiskorset waarbij hij tegen de avond in San Francisco aankomt en meteen de volgende ochtend weer doorreist? Waarom in ijltempo over de pistes in Death Valley hobbelen als je hier of in andere nationale parken heerlijk kunt wandelen en zitten, in het slapeloze Las Vegas je reiskas kunt spekken, in het chique Scottsdale kunt gaan shoppen? En wie wil na een lange tocht door de woestijn geen duik nemen in de oceaan of in het krankzinnige Venice of het verzorgde Santa Barbara op de fiets springen? Hoe langer, hoe liever dus.

Met uitzondering van enkele hooggelegen parken (zoals Cedar Breaks) zijn de wegen en passen langs het traject het hele jaar door berijdbaar. In de wintermaanden (soms tot in mei/juni) is het raadzaam het Yosemite National Park over te slaan wegens de gesloten Tioga Pass en de reis niet in San Francisco, maar in Los Angeles te beginnen en van daaruit naar Death Valley, Las Vegas en daarna zoals beschreven verder te reizen. Wie toch liever in San Francisco wil starten, doet er goed aan tussen begin november en midden juni vóór

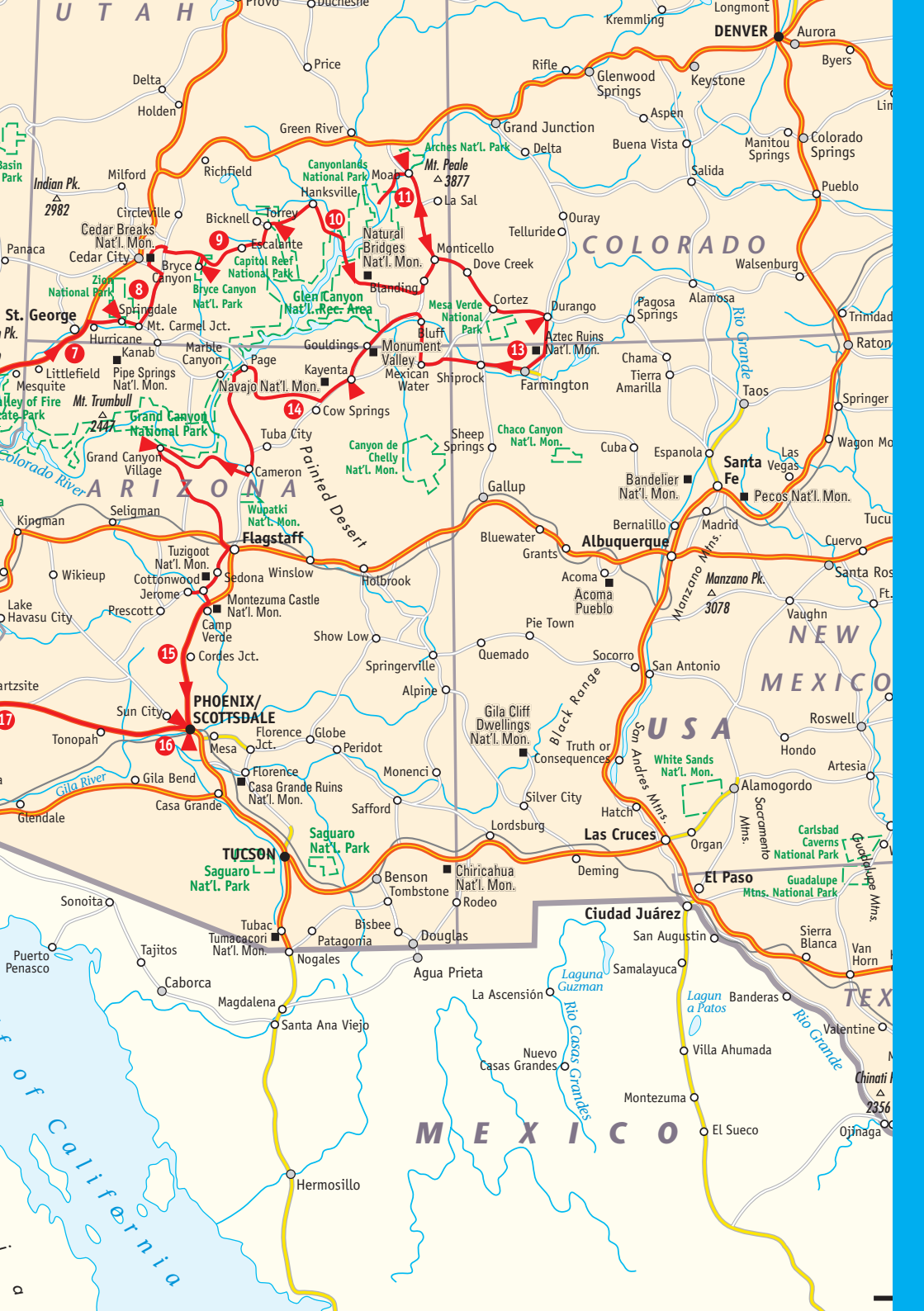

vertrek bij het parkbeheer te informeren of de pas open is. Is dat niet het geval, dan zijn er twee omwegen mogelijk door de Sierra Nevada richting Death Valley: (de mooiere) via Sacramento, Lake Tahoe en dan via de US 395 naar het zuiden, of (de snellere, maar veel minder mooie) via Bakersfield, Mojave, China Lake en Trona.

April-mei en ook september-oktober zijn de beste reis maanden: klimatologisch, landschappelijk, financieel en niet op de laatste plaats doordat ze niet tussen Memorial Day en Labor Day vallen, buiten de *tourist frenzy* dus, het Amerikaanse reisseizoen.

▲ [State Road 1 langs de Californische kust](#)

SAN FRANCISCO

— America's Sweetheart —

DAGPLANNING (zie stadsplattegrond op blz. 125)

Ochtend

Te voet, per taxi of met het openbaar vervoer naar **Union Square** (parkeergarage). Maiden Lane, bij Grant Ave. linksaf tot aan Post St., daar rechts naar de **Crocker Galleria** en verder tot Market St.; bij Montgomery St. linksaf: door het **Financial District**, langs de **Mills Building** (rechts), de Bank of America Building (links), het **Wells Fargo History Museum**, naar de **Transamerica Pyramid**. Via Washington St. naar **Chinatown**: Portsmouth Square, Grant Ave., Waverly Place tot hoek Stockton St. en Pacific Ave.: dimsumlunch.

Lunch Middag

Met de **Cable Car** (halte Jackson & Powell Sts.) naar de **Hyde Street Pier**. **Ghirardelli Square**, **Cannery**, **Fisherman's Wharf**, Pier 39, Battery St., **Filbert Steps**, omhoog naar de Coit Tower; afdalen naar **Washington Square** en wandeling door **North Beach**.

ALTERNATIEVEN

Wandeling van **Aquatic Park** via Fort Mason, Marina Green, het Palace of Fine Arts, **Presidio National Park** naar **Fort Point** onder de **Golden Gate Bridge**. Voor liefhebbers van stadscultuur: een bezoek aan het **Mission District** (bv. 24th St.) met de historische **Mission Dolores** en/of het voormalige hippiecentrum **Haight/Ashbury**. Winkelen in **Fillmore St.** (tussen Bush en Jackson) en **Union Street** (mooi om etalages te kijken). Boottocht naar het voormalige gevangeneiland **Alcatraz**. Een uitstapje over de Golden Gate Bridge naar **Sausalito**. Ja, en op zondagochtend een kerkdienst in de **Glide Church**!

De autorit van de luchthaven naar San Francisco voert, helaas, uitzonderlijk niet over bruggen, maar door het onaanzienlijke zuiden van het schiereiland. Tegelijkertijd is de rit ook typisch Californisch: de groene *freeway*-borden, de weelderige vegetatie langs de wegen, de zilverachtige bladeren en de afbladderende schors van de eucalyptusbomen. En daar bovenop zacht glooiende *rolling hills* onder een staalblauwe lucht.

De neiging om alles in één keer te willen bekijken wordt alleen afgeremd door de vermoeidheid van de vliegreis. Maar misschien redt u het nog tot Union Square of bent u nog in staat tot een korte wandeling door North Beach. Als er geen tijdsverschil was, zou de dag eeuwig kunnen duren.

SONORA EN COLUMBIA

— Gold Country —

226 km
141 mijl

ROUTE

San Francisco – Oakland – Sonora – Columbia – Sonora

KM/MIJL	TIJD	ROUTE
0	10.00 u	San Francisco: de Bay Bridge (I-80) richting Oakland, de I-580 tot Livermore, dan de I-205 en de S 120 via Oakdale, de S 49 in noordelijke richting via Jamestown naar
211/132	12.30 u	Sonora (inchecken in het hotel). Via de S 49 naar het noorden en de borden volgen naar
219/137	13.30 u	Columbia (bezoek, zowat 2 u, eventueel daarna lunch). In de late middag terug naar
226/141		Sonora.

Over de zilveren bogen van de Bay Bridge rijdt u vanaf San Francisco langs de reusachtige haveninstallaties naar de oostkant van de baai, naar **Oakland**. Zodra de *highway* zich door het kustgebergte slingert, doemen bij Altamont en Livermore de eerste windmolenparken op. Verder hebben ecologische doelstellingen uitgerekend hier niets te zoeken: de wapentechnische laboratoria van Livermore verrichtten vroeger onderzoek voor Reagans *Star Wars*.

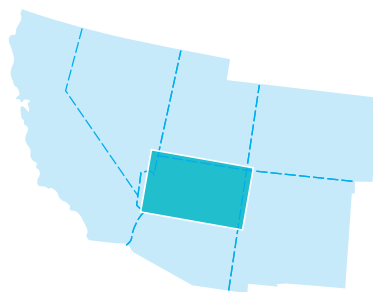
Vanaf **Oakdale** domineren rustige landschappen, zeker langs de legendarische **Highway 49** in het **California Gold Country**. Van de talrijke stadjes heeft **Columbia** zich het mooiste opgedoft: de hele plaats is een *State Park*.

Wanneer **Sonora**, de hoofdstad van Tuolumne County (spreek uit: Tu'Lemni), zijn *Rodeo Weekend* viert, stromen in het kielzog van de stoffige paardenpret de bars vol en in vele hotels is de (Californische) beer los. Dan gaat het er ook onstuimig toe in Washington Street, de enige doorgaande weg in het stadje.

In de hotelbar helpt een baardige muzikant met het mixen van de cocktails. Hij lacht vaak en schallend. Slechts af en toe wordt hij ernstig, en dan altijd als het zijn vak betreft: muziek. Sinds eind jaren 1970 de discotijd aanbrak, zo klaagt hij, is bijna overal in de kroegen in het Gold Country de livemuziek ter ziele gegaan. Even desastreus, zegt hij, is het effect van de tv's boven de tapkasten. Die saai, urenlang durende honkbaluitzendingen hebben alle gesprekken en grappen de das omgedaan. En vooral de gewoonte om verhalen te vertellen.

▲ Kar en 'trading post' in een oud mijnstadje in Columbia, Californië

REGIO II

ARIZONA – HET NOORDEN

— Indian Country —

De Grand Canyon, Lake Powell, Monument Valley, de Canyon de Chelly, het Petrified Forest en de Oak Creek Canyon – het plateau van de Colorado, in het noorden van Arizona, is bezaaid met landschappelijke attracties in XXL-formaat. Het grootste deel ervan wordt bewoond door de Navajo-indianen en, in een enclave, de Hopi-indianen. Qua oppervlakte is dit het grootste reservaat van de VS met 180.000 inwoners. De hoofdstad van de Navajo heet Window Rock. Prehistorische nederzettingen (Anasazi) en oude pueblodorpen (Hopi) behoren tegenwoordig tot de belangrijkste bezienswaardigheden.

Nagenoeg op de grens tussen het noordelijke en het zuidelijke deel van Arizona ligt de huidige Interstate 40, die zowat de hele tijd oogcontact houdt met de legendarische Route 66 en u dus op oldtimers en veel nostalgie vergast, bijvoorbeeld in Holbrook, Winslow, Flagstaff, Seligman en Kingman.

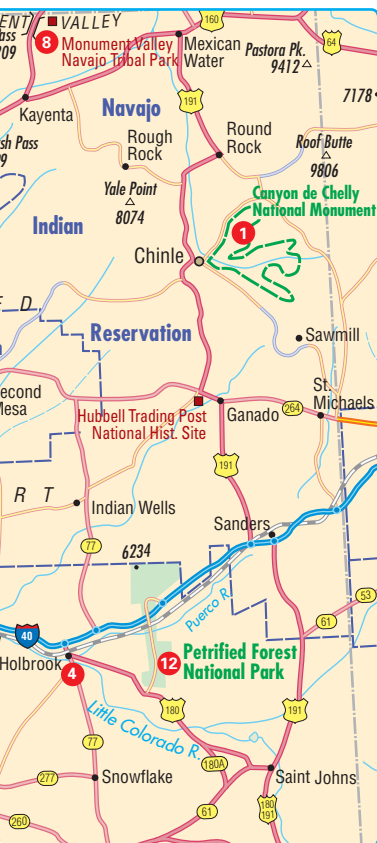
◀ Toroweap Point Grand
Canyon National Park

1 CANYON DE CHELLY

Vanaf Chinle klimt de weg naar de South Rim Drive van de nabije **Canyon de Chelly**. De weg loopt boven op de rand van de steile wand en biedt uitzicht op de griezelige diepte. Hier en daar zijn ruïnes te zien van oude pueblo's van de Anasazi uit de 9de en 12de eeuw. Onbedwingbaar rijst midden in het smalle dal de grandioze zuil van de **Spider Rock** 244 meter hoog de lucht in.

De Navajo wonen pas sinds het begin van de 17de eeuw in deze streek. De afgelegen Canyon de Chelly was hun laatste toevluchtsoord in de strijd tegen het Amerikaanse leger. In 1864 drong de cavalerie gegidst door de trapper Kit Carson deze natuurlijke vesting binnen en dwong de indianen tot capitulatie. Daarop werden 8000 Navajo overgebracht naar Fort Summer in het oosten van New Mexico, maar later mochten ze hierheen terugkeren. Ze wonen nog steeds in de canyon, zoals te zien is aan de kleine boerderijen en boomgaarden. Bij de diverse uitkijkpunten langs de weg verkopen ze zilveren sieraden en kettingen van turkoois en koraal.

INFORMATIE & TIPS

CANYON DE CHELLY NATIONAL MONUMENT

 5 km ten oosten van Chinle, AZ 86503

T (928) 674-5500

www.nps.gov/cach

Park 7/7 24 u geopend, Visitor Center dag. 8-17 u, gratis toegang

In de dieprode, steile wanden zijn talrijke ruïnes van de Anasazicultuur uit de tijd tussen 900 en 1300 na Chr. bewaard gebleven. Daarna leefden hier nog sporadisch Hopistammen.

JUNCTION RESTAURANT

100 Main St., Chinle, AZ 86503

T (928) 674-8443

Dag. 7-21 u, za./zo. tot 19 u

Goede Mexicaanse en indiaanse gerechten en hamburgers, uitgebreid ontbijt.
\$-\$\$

UITSTAPJE:

HUBBELL TRADING POST NATIONAL HISTORIC SITE

 38 mijl ten zuiden van Chinle, via de US 191 South naar de SR 264

Ganado, AZ 86505

T (928) 755-3475

www.nps.gov/hutr/

In de zomer dag. 8-18 u, anders 8-17 u

Hubbell Home Tours: \$ 2 per persoon

Handelspost uit 1878, productie en verkoop van indiaans kunsthandwerk, een klein museum.

2 FLAGSTAFF

Flagstaff (135.000 inwoners), handelscentrum van houthakkers en indianen, van schapen- en veefokkers, is tegenwoordig de belangrijkste stad in het noordoosten van Arizona. Toen in 1876 iemand de Amerikaanse vlag aan een geschilderde dennestam bevestigde, had de plaats een naam. *Flag staff* hing zijn huik sindsdien naar de wind: in de richting van hout, veeteelt, spoorweg, universiteit en toerisme. Wie door de goede berglucht en de straten van de levendige binnenstad wandelt, stuit veelal op mensen die niet bepaald kenmerkend zijn voor de doorsnee-inwoner van Arizona. Ze doen veelal Europees aan en staan met hun sandalen en newageliteratuur, therapeutische massages en zwangerschapshulp, biologische winkels en vegetarische restaurants mijlenver af van het Wilde Westen. Ook de universiteit draagt zonder twijfel bij tot het verlichte flair van Flagstaff.

INFORMATIE & TIPS

 FLAGSTAFF VISITOR CENTER
One E. Route 66, in het oude station
Flagstaff, AZ 86001
T (928) 213-2951 en
1-800-842-7293
www.flagstaffarizona.org
Ma.-za. 8-17 u, zo. 9-16 u

 MUSEUM OF NORTHERN ARIZONA
 3101 N. Fort Valley Rd., US 180
ten noorden van Flagstaff,
AZ 86001
T (928) 774-5213
www.musnaz.org
Dag. 9-17 u, zo. vanaf 12 u;
toegang \$12/8 (10-17 j.), -10 j. gratis
Met uitstekende boekhandel en ver-
koop van indiaanse kunst.

 MACY'S COFFEEHOUSE
 14 S. Beaver St.
Flagstaff, AZ 86001
T (928) 774-2243
www.macyscoffee.net
dag. 6-20 u
Populair café-restaurant in de oude
stad, met een goede bakkerij. \$-\$

 CHARLY'S PUB & GRILL
 23 N. Leroux & Aspen Sts.
Flagstaff, AZ 86001
T (928) 779-1919
www.weatherfordhotel.com
Dag. 8-22 u
In het historische Weatherford Hotel
(1900). Sandwiches, soepen, salades
en specialiteiten uit het Zuidwesten.
Soms muziek. \$-\$

 BLACK BART'S STEAK
 HOUSE & MUSICAL REVUE
 2760 E. Butler Ave.
Flagstaff, AZ 86004
T 5(928) 779-3142
www.blackbartssteakhouse.com
Dag. 17-21 u
Authentieke saloon annex steak-
house met muzikale intermezzo's
van het zingende personeel. \$-\$-\$

 MARTANNE'S CAFE
 112 E. Route 66
Flagstaff AZ 86015
T (928) 773-4701
Dag. 7.30-21 u
Kleurrijk Mexicaans café met heerlijk
ontbijt, burritos en nog veel meer. \$

 THE MUSEUM CLUB
 3404 E. Route 66
 Flagstaff, AZ 86004
T (928) 526-9434
www.themuseumclub.com
Blokhut uit 1931: oorspronkelijk een
museum voor opgezette dieren
en een *Trading Post*, nu een popu-
lair *roadhouse* met country-and-
westerndansvloer en een bar. In de
volksmond *The Zoo* genoemd.

UITSTAPJES:

 WUPATKI NATIONAL MONUMENT
US 89 44 mijl ten noorden
van Flagstaff
T (928) 679-2365
www.nps.gov/wupa
Visitor Center: 9-17 u
Ruïnes: van zonsopgang tot
zonsondergang, toegang \$20/auto,
\$10/persoon, 7 dagen geldig
(incl. Sunset Crater Volcano)
Vanuit Flagstaff de US 89 zo'n 20 km
naar het noorden volgen, dan rechts
afslaan: door lavavelden (zwarte
aarde, groene bomen, blauwe hemel)
brengt de rit u eerst naar de krater en
dan naar de Wupatki-ruïnes met hun
bruinrode tinten van bodem, stenen
en bouwwallen. Ook verder vallen er
opmerkelijke parallellen op. De ver-
weerde rotsholen lijken wel minirots-
nederzettingen en de restanten van
de gemetselde nederzetting van de
Sinagua-indianen lijkt een natuurlijke
voortzetting van het gesteente.

 SUNSET CRATER VOLCANO
 National Monument
 6400 N. Hwy. 89
Flagstaff, AZ 86004
T (928) 526-0502
www.nps.gov/sucr
Mei-okt. 8-17 u, nov.-april 9-17 u
(Visitor Center), monument van zons-
opgang tot zonsondergang
Toegang: \$20/auto, \$10/persoon,
7 dagen geldig (ook voor het Wupatki
National Monument)

Een kleine 20 km ten noorden van
Flagstaff via de US 89, dan 3 km over
de Sunset Crater-Wupatki Loop Rd.:
de imposante kegel van een vulkaan
die rond 1060 ongeveer 200 jaar lang
actief was. Het door zwavel en ijzer-
oxide roestrood gekleurde gesteente
van de ruim 300 m hoge stompe kegel
domineert de aangrenzende lava- en
asvelden en staat in schril contrast
met de groene bomen en de zwarte
basaltblokken.

John Wesley Powell, de pionier van de
Grand Canyon, zou de krater die naam
hebben gegeven omdat de top bij
zonsondergang vuur lijkt te spuwen
en dan rozerood kleurt.
Voorstel voor een korte wandeling:
de **Bonita Lava Flow Nature Trail**.
Inspannender is de zowat 3 u in
beslag nemende wandeling naar de
O'Leary Peak. In de winter is het pad
soms gesloten wegens sneeuwval.

▲ Wupatki National Monument

3 GRAND CANYON NATIONAL PARK

Over wilde bloemen en bonsai-achtige (vanwege de geringe neerslag) *piñon*- en *juniper*-bomen glijdt de blik over de door plooiingen en vulkaanuitbarstingen omgewoelde steenzee, gekneed en geslepen door water en wind, uitgezaagd door de machtige Colorado – naar een oergat dat plaats biedt aan vier verschillende vegetatiezones, van de woestijn op de grond tot en met de vochtige coniferenwereld in de hoogte.

Net zo oud als de gesteentelagen zijn de jaarringen van hun bewoners, ontdekkers en bewonderaars. Archeologische vondsten dateren de oudste menselijke sporen op 2000 v. Chr., daarna is de geschiedenis van de indiaanse bewoning beter gedocumenteerd. Net zoals in de andere canyons in het Zuidwesten waren het ook hier de Anasazi die op deze plek woonden tussen ongeveer 500 en 1000 na Chr., tot ze, waarschijnlijk wegens aanhoudende droogte, weer vertrokken. Tegenwoordig wonen de Hualapai- en de Havasupai-indianen nog in het westelijke deel van de canyon.

De contacten van de Spanjaarden met het woeste ravijn in de 16de en de 18de eeuw waren sporadisch en hadden geen merkbare gevolgen. Of het nu om een complete expeditie ging of om een franciscaanse pater in zijn eentje, allemaal waren ze snel weer vertrokken. Dat geldt in feite ook voor de eerste Amerikanen, zowel voor de zwerflustige bonthandelaars sinds het begin van de 19de eeuw als voor de landmeters en prospectors die na de Amerikaans-Mexicaanse oorlog hierheen kwamen.

Een zekere luitenant Joseph Ives begon in 1858 samen met enkele soldaten als eerste aan de verkenning van de Colorado per boot – een kwelling, aangezien hij met een ongeschikte boot vanaf de monding stroomopwaarts voer. Hij bereikte de plaats waar nu de Hoover Dam staat en strandde daar. De 'Grote Kloof' zelf heeft hij nooit gezien.

◀ De Skywalk steekt als een betonnen schijf boven de Grand Canyon uit

